

Politikai babramunka.

— A „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“ július 19 iki számából. —

— n. „Nemzeti babramunka“ alatt — köz-tudomás szerint — azt a törekvést értjük, amely a mindennapi élet látszólag jelenték-telen és mellékes cselekedeteiben is a nemzeti jellem fentartására és erősítésére irányul és egy nép magafentartási akaratának nagy és tágkörű megnyilatkozásai számára ennek az akaratnak kicsiny és legkisebb, egyes érvényesüléseiben keresi a szükséges kiegészítést. Ennek a nemzeti babramunkának az értékét meglehető általánosan elismerik. Egy másik babramunkával szemben azonban több kételkedéssel állanak nálunk az emberek. Ezt a munkát politikai babramunkának nevezhetjük és ez alapjában véve — ha közvetve is — nemzeti munka. Nem egyébre gondolunk, mint arra a törekvésre, hogy a magyarság, amelynek velünk szemben való magatartása politikai helyzetünkre döntő befolyást gyakorol: a mi népünkről, ennek törekvéseiről és vágyairól, valamint a magyarságnak magának és a magyar államnak — a mi népünk jellemének háboríthatlan fenmaradásához fűződő, jól felfogott érdekéről, egyes, kisebb dolgok révén, hozzájusson a helyes fogalmakhoz.

Ha szorosán vesszük, minden politika, melyet mi szászok üzhetünk, csak eféle politikai babramunka: akár képviselőink intézik az országgyűlésen, vagy ezen kívül, akár pedig hírlapjaink, az utóbbiak bizony nem ritkán inkább a czéllal ellenkező, mint annak megfelelő irányban. Ez az azonban még nem elég. Mert egyfelől ezen az uton csak nagyon kevés embernek lehetséges, hogy munkálkodását a jelzett szellemben indítsa meg; másfelől a dolog természetében gyökerezik, hogy az olyan felvilágosítások és nyilatkozatok, amelyek — kivált bizonyos kedvezőtlen viszonyok között — egy többé-kevésbé elfogult közönséghez intézve, nagyobb hatás nélkül hangzanak el. Világítsuk meg ezt egy példával. Ha valami alaptalan támadásra valamelyik képviselőnk az országgyűlésen feláll is, bármilyen világos érvekkel, kimutatja az emelt vádak valótlanosságát

A vén kaláuz ily fideliter,
Hogy főpapságom ette meg a tulkot
S csak szórét, bőrét kapta Jupiter.

Babéros Glaucust legjobban irigylem,
Szép háza volt és jó verseket irt.
A nagy ebédlő mámoros freskója,
Be sok vig torról tudna adni hirt!
De, tudja kő, nem jobb-e irogatni
Kis szellérházban sánta verseket,
Mint akaratlan szobrot kapni kőből,
Melybe az ember csontja bennreked.

De látom már, hogy messze visz a séta,
Mindjárt eltévedek, szokás szerint;
Visszatérek hát, hová a szívem von,
A pompéji nagykapuhoz megint.
Ott fekszik, kőbe öntött liliomként
Üvegházban egy csodaszép leány,
Gyöngéd karokkal arczát eltakarja
S végső jaját mintha kihallanám.

Ha az lehettem vón, kinek nevével
Ez ajk lezárta kiáltó szavát,
A lángkaru Vezuv elé ugorva,
Hattyu nyakát, ha én karolom át:
Vagy nem járnának csodájára mostan,
Vagy lekerültem vón én is oda, —
Egygyel kisebb lenne a társaság most
És egygyel több a pompéji csoda . . .

Szávay Gyula.

és tarthatatlanságát, még ha az angyalok nyelvén beszélne is: száz eset közül kilencvenkilencben nemcsak a támadó, hanem azok a nem kevesek is, akiknek a támadó a szájuk ize szerint beszélt, megmaradnak előítéletük mellett. Mert a politikai életben csaknem kivétel nélkül mindig a személyekről és viszonyokról való általános vélemény határoz, amely inkább ösztönszerű megállapodásban, — mint világos és a valóságos tényekkel való megegyezésök tekintetében kritikailag felülbírált nézetekben áll. Ha még olyan sikerült is a megtámadott ügy védelmezőjének valamely konkrét esetben felhozott ellenbizonyítéka: az előítélet faláról visszapatann, a nélkül, hogy maga után nyomot hagyna. Ez természetesen nemcsak velünk, szászokkal szemben van így. Olyan tény ez, amelylyel az állami élet leg-hatalmasabb és legmérvadóbb tényezőinek is számolniuk kell.

A mi hírlapjainkat illeti, szemelőtt kell tartanunk, hogy ezek csak nagyon korlátozott mértékben jutnak magyarok elébe és hogy a magyar olvasóknak ez a kicsiny köre rendszerint csak azokban az esetekben tágul, ha lapjainkban valami olyan dolog van, amelyből ellenfeleink, ha csak szándékos, vagy szándéktalan ferdítések segítségével is, a szónok hátrányára tőkét csinálhatnak.

Ilyenformán, a mi felfogásunk szerint elvitázhatatlan értéke van annak, ha mi szászok minden kínálkozó alkalmat készségesen megragadunk, hogy a sokszor bámulatosan hamis véleményét, mely a magyarságnak széles köreiben rólunk el van terjedve, lehetőleg a gyökereit, t. i. a nyilvánosságot alkotó egyesek fogalom világában ragadjuk meg és politikai állásunknak politikai magunk tartásának helyes, okos megítélésévé igyekezzünk átalakítani.

Nagyon elhibázott dolog kevésbé becsülni ezt a babra munkát azért, mivel, a mi csak természetes, nagy és rögtöni sikerreket lehetetlen felmutatni. A „nemzetiségi kérdést megoldani“ — amint olykor a dolgot ironikusan tulozni szeretik — bizonyára nem lehet azzal, ha például egy szász lap egy magyar lappal barátságos viszonyba lép és rokonszenvennel, hálás elismeréssel kíséri az utóbbinak azon törekvését, hogy olvasóinak körében a szászság elfogulatlan méltánylásának egyengessen utat. Ezt a nagy és végső eredményt akkor sem érjük el, ha például egy magyar újságíró hozzánk jön és szászok vezetése és utmutatása mellett viszonyainkat tanulmányozza, hogy később szaktársainak körében tanulmányozásának eredményeiről számot adjon. És, ha, mint azt eredetileg a folyó évre tervezték, a legközelebbi tavaszon egy csapat debreczeni akadémiai hallgató, akikben ugyan, mivel még nagyon fiatalok, valószínűleg nagyon tüzes nemzeti érzés van, de akik, abból az okból, a benyomások iránt is fogékonyak lesznek, a „szászság főfészék“ megnézni, vagy, ha ennek az évről az őszén ugyanarról a vidékről egy sereg gazda a maga szaktársait a szász helyiségekben meglátogatja: még azért bizonyára nem kezdődik egy csapásra új korszak, a melyben panaszra nincsen többé okunk és a legjobb bánásmódban részesülünk, olyanban, amelyet csak kívánhatunk magunknak. De azért nem lesz a dolog merőben hiábavaló. Az előítélet fentemlitett falából, amelybe már annyiszor beléitöttük fájdalmasan a fejünket, eltávolítunk egy követ. Nem is beszélünk a dolog másik oldaláról, hogy semmiképpen sem fog ártani tözsgyökeres magyarokkal való érintkezés útján, közvetlen szemléletből és a megfigyelésnek amaz elfogulatlanságával, amelyet a barátságos viszony tesz lehetővé, mi is megismerjük az ő sajátosságaikat, amelyek elvégre ő náluk

is jó részét foglalják magukba cselekedeteik magyarázatának.

Kis dolgokban való eredményeket csak annak szabad kevésbé becsülni, akinek hatalma és eszközei vannak arra, hogy nagy eredményeket érjen el. Van-e ilyen hatalmunk? És vannak-e ilyen eszközeink? És viszont: személyes momentumok, személyekkel való öszeköttetések, kivált a politikában nem ritkán nagy befolyást gyakorolnak. A politikát bizonyára elvek szerint intézik, vagy kellene intézni; ám ezek az elvek nem valami közvetlenül megtestesülésben szállanak a sikra, hanem a maguk megvalósítására emberek segítségét használjuk fel, akik első sorban mindenkor emberek emberi fogatkozásokkal és csak másodsorban elvek hordozói. Ezért a nagy politikuskoknak sem szabad nagy elvi szempontok hű gondozása mellett a kicsiny, pszichológiai momentumokat figyelmen kívül hagyniok sem ezeknek a maga céljai érdekében való becsületes kiaknázását megvetniök.

A politikai babramunka, melynek szószólói vagyunk, pszichológiai (lélektani) momentumokkal (mozzanatokkal) való művelet. Ha előrelátással és tapintattal végezzük: népünkre csak hasznot hozhat, anélkül, hogy a nemzeti elvhűség valami csorbát szenvedne.

A fentközölt érdekes cikkely a nagyszebeni „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“ f. évi július 19-diki számában jelent meg. Nevezett előkelő szász-lapnak az érdekes főszerkesztője, az olvasóink előtt nevével, rokonszenves működéséről jól ösmert Neugeboren Emil írta azt, ki felelős szerkesztőnk nagyszebeni tartózkodása alatt is szép, igaz jeleit adta a törzsökös magyarság iránti rokonszenvének, velünk együtt keresvén, készítvén a kapcsolatot, hogy a magyar és szász egymást megértse, egymást megismeresse, egymás nagy tulajdonságainak becsülésével, érvényre juttatásával az édes hazánk virágoztatására közösen munkálkodhassunk, kölcsönösen méltányolva a méltányolhatókat.

Neugeboren Emil tisztelt barátom és szerkesztő társam ezen „Politische Kleinarbeit“ című iránycikkelyében nagyon természetesen szászszemüvegen, de a közlekedést illetőleg jóindulatulag, a megvalósításra lehetőleg tárja fel a helyzetet és buzdítja szászvéreit becsülésre és támogatására a nagy czélnak, melynek érdekében úgy az ő lapja, mint a mi „Debreczenünk“ hírlapi agitációt fejt ki és minte cikkből látható nem minden eredmény nélkül. Az esőcsepp is kivájjja a követ. A mi munkánkat is helyesen és találóan jellemzi ilyennek a velünk rokonszenvező, a szászság életében irányító szerepet vivő érdekes Neugeboren szerkesztő barátunk, kinek a fenti — részben debreczeni vonatkozása — iránycikkelyét kiváló munkatársunk, nagytiszteletű Jánosi Zoltán ev. ref. lelkész ur ültette át a németből magyar nyelvünkre, mely zamatos fordításáért mig egyrészt köszönetet mondunk, másrészt a szászszerkesztő fenti cikkét szívesen ajánl-

jük mindenkinek a figyelmébe. Így ösmerhetjük meg egymást, hogy voltképpen mi rejlik a suba alatt. Saját tapasztalataim után mondhatom, hogy a szeretett hazára igen értékes elemek.

A vízvezeték és csatornázás.

A vízvezeték és csatornázás kérdése oly fontos közérdekű dolog, hogy annak megvitatása nemcsak jogos, hanem szükséges is.

Hennel Sámuel urnak e lap e hó 18. számában megjelent közleménye válasza azokra az észrevételekre, melyeket első közleményére megtettünk és amelyben kifejtettük ujjlag a vízvezeték és csatornázás szükségességét. Jelen közleményében készségesen elősmeri cikkirő: csatornázás a város szükség van. A vízvezeték azonban nem tartja szükségesnek.

A mi nézetünk ma is az: csatornázás vízvezeték nélkül létesíteni nem lehet. Mert hát tegyük fel, cikkirő kiépítene a csatornázást vízvezeték nélkül, valjon mivel tartaná tisztán az egész várost behálózó csatornákat, mivel vezetné le az ott egybegyűlt sok mindenféle tisztátalan anyagot!?

Sejtem, felelete ez lenne: ott vannak a furott kutak, van azokban elegendő mennyiségű víz, meg néha-néha segítségünkre jönnének az ég megeredt csatornái is. Az első eset t. i. hogy a kutakkal tartanák tisztán a csatornákat, nemcsak fizikailag lehetetlen, de képtelenség is; ami pedig az eső általi tisztítást illeti: engedjen meg cikkirő, bajos arra varni, mert megtörténhetik, hogy egy hónapig sem kegyeskedik az ég csatornáit megnyitni, már pedig ez idő alatt a csatornák annyira megtelnek piszokkal, hogy Debreczen, különösen az olyan meleg hónapokban, mint a mostaniak, valószínűleg ragályfészek lenne s még egyszer anynyi ember menekülne a városból a csatornákból kigőzölögő bűz miatt, mint amennyi most távozik a városból. A csatornák tisztántartását csakis a vízvezetékekkel lehetne elérni.

Ime egyik legfontosabb indok, ami szükségessé teszi, hogy a csatornázással egyidejűleg a vízvezeték is megteremtsük.

Czikkirő különben maga is elősmeri, hogy a vízhiány nem volna ok a vízvezeték létesítése ellen, mert hiszen — saját szavai szerint — „a természet raktala a föld gyomrába a vízvezetékét.“ Amint mondja, könnyen hozzá is lehet ehez jutni még pedig olcsó áron: kutak furása által.

Most is van bőven kút, majd minden házban találunk jó ivó vizet és ha ez a cikkirő által felemlített „kut vízvezeték“ megfelel a célnak, miért nem talál alkalmat, módot, hogy ezt „kut vízvezeték“ felhasználtná, kérve kérem tegye lehetővé már most ezeknek oly módon alkalmazását, hogy pótolják a vízvezetékét. Hálás lesz éte Debreczen város minden polgára, mert ily módon napjában néhányszor felloccsoltatná az utcákat és Debreczen nem lenne olyan portenger, mint a jelenben is.

Egyedüli kifogása cikkirőnek — amint sorából olvasható — a vízvezeték létesítése ellen az, hogy az előirányzott költség vízvezeték és csatornázás építésére kevés. Ezen kifogásra már megtettük megjegyzésünket: azokról kik a költségvetést elkészítették nem tételezzük fel, hogy a várost félrevezetnék.

Ámde ettől eltekintve ezt az egyedüli ellenvetést t. cikkirő maga is megczáfolja és amikor ezt teszi, önmagával illetőleg saját nézetével is ellenkezésbe jön, mert ime szószerint ezeket írja:

„Korántsem vagyok ellensége a vízvezetéknek, sőt semmi néven nevezendő, a korral haladó intézménynek. Csak hogy a tek. tanács által tervezett helyett más módszerben és sokkal olcsóbb kivitelben kívánom megvalósítani.“

Czikkirő daczára, hogy kevesli az előirányzott költséget még is olcsóbban kívánna és tudná is a vízvezeték és csatornázást megvalósítani.

Éppen ezért tehát egyik érvét, sem lehet a cikkirőnek elfogadnunk és felhozott állításaival, melyeket önmaga czáfol meg, semmikép sincs megindokolva álláspontja, hogy Debreczennek nincs szüksége vízvezetékre.

Ujjból csak az hangoztatjuk, a város korszerű fejlődése, egészségügyi követelményei nemcsak szükségessé, de kötelességévé teszik a városnak a csatornázás létesítését, de ez a vízvezeték nélkül képtelenség.

(L. J.)

Szöke fürtöd . . .

Szöke fürtöd selyem hulláma
Szemeidnek mesés varázsa
Megbűvölte a lelkemet.
Feledni téged alva . . . ébren
— Hisz' itt repesz körül a légben —
Szívemnek nem, óh nem lehet!

Szemem követ tekintetével
Bár merre térsz, bár merre mégy el
Szívem érted, feléd dobog,
Pedig mint puszták delibábját,
Vagy szende gyermek éji álmát
Elérni téged oly dolog.

Bünre csábit tündéri lényed
Mert közelembre látva téged
Feledek Istent és eget.
De mit tegyek, ha érzi lelkem,
Hogy tebenned oly mennyre leltem
A melynél szebb már nem lehet!

Szép vagy ha ajkad szólni készül
Szép vagy, ha rajta hallgatás ül
S arany kalitja zárva van;
Ha röpke szóra nyitva szádat,
Rajt mosoly mosolyt üzve támad;
Vagy hogyha szólasz lázasan.

Hangod tavasz bűvös zenéje.
Mint lombligetnek fülmiléje
„Erdő szive“ ha dalra kel:
Ezüst csengésű dallamával
Amennyibe visz, ragad magával,
Mint lombzenét az esti szél.

Mint rózsá illat tiszta légben
A szellő szárnyán szállva szépen
Oly könnyed gyöngéd termeted.
Csábitón karsu szép öveddel
Észbontó kecses termeteddel
Ezreknek álmát elveszed.

Maradj közelben játszva vélem
S ha bár valódat el nem érem
Mert birni téged nem lehet.
Mit Isten mért ki futni végig
— Téged követve sirbatértig —
Had éljem at az életet.

Hát hogyha hallva hő imámat
Szivecskédnek is vágya támad
S keblemre hajtod szép fejed?
S valóra válna édes álmom,
Miként előbb, Istent imádom
Te érted lányka és . . . veled!

(Balmazújváros.)

Kotyman József.

NAPI HIREK.

A jászberényi kürtös.

Apponyi Albert gróf, a legnemesebb baritonhangú magyar államférfi, tegnap leszállott az elnöki székéből. És megfujta a jászberényi kürtjét. Mindnyájunknak el kell ösmernünk, hogy gyönyörűen tud kürtölni a nemes gróf. Bariton hangjának a zugásával, a nemzeti virágokkal teleszótt himes-hámos fejtegetésével tetszetősen magaslik ki a padból ez a sok hervadt reményeinkkel koszoruzott kiváló szónok, kinek legnagyobb baja, hogy kuruczoknak nem elég meleg, de viszont labancznak sem elég befagyott lelkü.

Igy sem jóra, sem rosszra, szóval az egész férfit jellemző határozott kilépésre nem képes ez a válaszuton töprengő Herkules, kire, éppen tétovázásai miatt, daczára kiváló tehetségének és erényeinek, tartózkodással tekint mind a magyar, mind a labancz párt. És ha sikere van, ez nem más, mint hogy nem átkozzák, de nem is áldják őt; hanem jobbról is, balról is fejet csóválnak fölötte.

Most folyó válságos nemzeti küzdésünk közepette is, a nagy érdeklődéssel fogadott parlamenti nyilatkozatával is csak a régi tétovázónak bizonyult be Apponyi. A jászberényi kürtön ujjdoggalt közbe közbe néhány tetszetős, igazi magyar melódiát is. Hanem azután ezzel meg is elégedett. És inkább jerikói kürtnek, mint a Lehel kürtjének mutatta be jászberényi kürtjét. Pedig ma már nem történnek csodák. Semmiféle jerikói kürtszóra nem omlanak alá Bécs falai, nem futamodnak meg Bécs martalócjai; mert hogy velök szemben igazán sikert érjünk, igazán diadalt arassunk, rablott jogainkat visszakaphassuk Lehel vezér módjára kell velök banni. A kürtölés után a kürttel közibök kell vágnunk, ha koppant a koponyájok, akkor majd engednek.

A nemzet ma már ennél a lépésnél tart, hogy nem elégszik meg az Apponyi-féle mélabus bariton kürtöléssel, de miként odaelő Lehel vezér ütésre emeli a harci kürtöt.

Ellenben Apponyi még most is megelégszik a himvarással. Korainak tartja elorzott javainknak az érvényesítését. Beösméri, hogy képtelen a jelenlegi helyzet. Beösméri, hogy a nemzet, a mit a nemzeti hadsereg lényegére vonatkozólag követel, az mind jogos, méltányos, törvényben gyökeredzik. . . Hanem — hanem most még korai ez a követelés, majd később . . . Hagyjuk későbbre. Várjunk még. Ne izgassuk Bécsüket . . . És így tovább . . .

Igy rekedt meg ismét Apponyi Herkules a válaszuton! Pedig ha szívére, jobb meggyőződésére hallgatott volna, akkor most a kibontott nemzetiszínű zászló alatt ujongva ünnepelné és követné a nemzet, amely így csak szánalmat érezhet a szárnyaszegett tehetség szomorú vergődése felett . . . Mi azonban nála nélkül is győzni fogunk, mert a nemzet akaratának és igazságainak a pocsoltyába fűrdetett ármánykodások felett győzedelmeskedni kell.

Szabad Hajdu.

Biharmegye Rákóczy hamvaiért.

Debreczen város legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy II. Rákóczy Ferencz hamvainak hazaszállítására felhívja az országgyűlést. A felirat szövegét megküldték Biharvármegye törvényhatóságának is, hogy hasonló szövegű felirattal hassanak oda, hogy a nagy fejedelem hamvai minél előbb hazai földben nyugodhassanak. Mint értesülünk, a vármegye Debreczen város felhívása folytán a szeptember havi közgyűlésen hasonló célból szintén feliratot intéz a törvényhozáshoz.

Tíz éves találkozó.

Kegyeletes és szép ünnepély folyt le a napokban Nagybányán. Tíz éves találkozóra gyűltek össze azok az ifjak, kik 1893-ban tettek érettségi vizsgát. E találkozót a hála és kegyelet ünnepévé avatták az ifjak az által, hogy egykori igazgatójuknak, a korán elhunyt Szunter Nándornak emlékoszlopot emeltettek s azt e találkozó alkalmával leplezték le. Résztvett ez ünnepélyen Nagybánya városa is. A derek ifjak tiszteletére hangversenyt s táncmulatságot rendezett, melyen kiváló-kiviradig táncoltak Nagybánya szép asszonyai és leányai.

Rákóczi-ereklye kiállítás Kassán.

Csak néhány nap választ el már a kassai Rákóczi ereklyekiállítás megnyitásától. Julius 26-dikán, vasárnap délelőtt 10 órakor Kassa szabad királyi város törvényhatósága székháza nagytermében diszközgyűlést tart, hol ünnepélyes alakban hirdetik ki a határozatokat. Azután diszmenetben vonulnak ki az ereklye kiállítás területére, hol 11 órakor a kiállítást a védnökök és meghívott közönség jelenlétében ünnepélyesen megnyitják s megtekintik. Délután félkét órakor társaságban a Schalkház vendéglőben, este pedig Komjáthy szintársulata diszelőadást tart a városi színházban. E szép ünnepségekre városunkba is több rendbeli meghívás érkezett vasuti kedvezményes jegyekkel és beléptisztevényekkel. Debreczen városának hatósága és társadalma, mely a Rákóczi-emlékünnepélyek rendezésében a legelső között tünt ki az országban, Debreczen, melynek országgyűlési képviselője és diszpolgára Thaly Kálmán a Rákóczi és kurucz korszak babérkoszorus írója, nem maradhat el Kassáról, Rákóczi szabadságharczának legkiválóbb városa ünnepélyéről. Valjon képviselteti-e magát a városi hatóság, a Csokonai kör — melynek elnöke Géresi Kálmán — a Rákóczi és kuruczorszaknak kiváló ösmerője — vagy más egyletünk? És vannak-e a kiállításon Debreczenből küldött okiratok vagy tárgyak? Mindezekre a választ csak az illető érdekeltek adhatják meg s kérjük is, hogy lapunkat ez irányban szombatig értesíteni sziveskedjenek.

Rákóczy-ünnep Nagybányán.

A nagybányai ifjuság augusztus hó folyamán nagyszabású Rákóczy-ünnepet rendez. A programot még véglegesen nem állapították meg, annak idején közölni fogjuk.

A felekezeti iskolák segélyezése.

Köztudomású, hogy a belügyminiszter a felekezeti iskolák segítségére a közgyűlés által megszavazott összeget nem hagyta teljesen jóvá. A miniszter ugyanis némi pótlását kívánja a határozatnak es legfőképp azt, hogy a segély összegek beruházásai csakis iskolai célokra legyenek fordíthatók. A miniszter eme rendelkezésének a tanács mai ülésén tett eleget, de már egyik múlt tanácsülésen felterjesztést intézett a miniszterhez, melyben azt kéri, hogy az egész határozat végleges jóváhagyásáig kivételesen engedélyezze 117.000 koronának — függő kölcsön útján való — felvételét, hogy tekintettel a közeledő tanévre, a tantermeket felépíthessék. A miniszter kivételesen engedélyezte, illetőleg teljesítette a tanács kérelmét. A mai tanácsülésen tett ennek az engedélyezésnek alapján előterjesztést a főmérnök, hogy az ev. ref. egyház, a róm. kath., és az ág. evangélikus egyház iskoláinak építését megkezdhesse. A tanács az építkezésekre megadta az engedélyt, úgy hogy szeptemberben több új iskola nyílik meg.

Megüresedett másodorvosi állás.

Hajduhadház községben a második orvosi állás megüresedett. Az üresen álló állásra Rásó Gyula alispán legközelebb künja a pályázatot.

Ifj. gróf Tisza István a gyülekezetben.

Érdekes dolgot olvasunk a debreczeni ev. ref. főgimnázium értesítőjében. A debreczeni főgimnázium négy felső osztályainak a tanúói ugynevezett gyülekezetet alakítottak. A gyülekezet vallásos és jótékony célokat szolgált. — Tagjai összejöveleket tartottak. Az összejöveleket vasárnap délelőttként tartották és tárgyai voltak éneklés, imádság, vallásos költemények szavalása, felolvasás és bibliamagyarázat. A gyülekezetnek egyik legbuzgóbb és legszereplőbb tagja ifj. gróf Tisza István volt, gróf Tisza István most érettségizett fia.

Levágta az ujját.

A házigazdai gondatlanságnak köszönheti a kilencz éves Sári Gábor azt a szerencsétlenséget, mely megfosztotta 2 ujjától. Két pajtásával játszadozott az udvaron és mikor már megunták a játékokat, az udvaron álló szecska vágógéphez mentek és azt mozgásba hozták. A gyermekek azonban nem tudtak vigyázni s a kis Sári Gábor oly szerencsétlenül tartotta kezét, hogy a gép elkapta és két középső ujját teljesen levágta. A kétségbeesett szülők kártérítési pört indítottak a házigazda ellen, mert a szabad helyen tartott gép okozta a szerencsétlenséget. A megsérült gyermek sebeit dr. Gáspár Géza kötözte be.

A helyi vasut és a teherszállítási forgalom.

A város és a helyi vasut között kötött szerződés értelmében a helyi

vasut csakis hétfői és keddi napon bonyolíthatja le a teheráru forgalmat és pedig a meghatározott órában. A helyi vasut ezt megakarja változtatni és pedig oly módon, hogy ne csak az engedélyes órákban, hanem egész nap lebonyolítható legyen a teheráru forgalom. A tanács ma foglalkozott a helyi vasut kérelmével. Kimondották, miután a helyi vasut ilyen korlátozás mellett sem tudja, kielégíteni a személyszállítási igényeket, csak az esetben teljesítik a kérelmet, ha a vonatok 10 percenként közlekednek, ha a vasut több kitérő vágányt létesít és végül ha kiépítik a Deák Ferencz-utcai szárnyvonalat.

Tömeges kivándorlás Bihar megyéből.

A kivándorlási ügynökök alaposan mekiláttak átkos munkájoknak Bihar megyében is. Ez ideig itt alig akadt egy-két olyan család, mely felült a nép bolondítóknak, s most már egyre-másra kéri a külföldre szóló átleveleket. Ezelőtt három évvel mindössze husz család vándorolt ki s most egyszerre negyven család kér e czéliből utlevelet Biharvármegye alispánjától. Legelszomorítóbb, hogy e családok nagyrésze, egy-kettő kivételével mind magyar. Valamennyien azzal indokolják kérelmüket, hogy nem tudnak megélni e haza határain belül. Az alispáni hivatal a kérvényezők nagyrészenek kénytelen-kelletlen kiadja a kért utlevelet.

Kossuth Ferencz üdvözlése.

Kossuth Ferencz a napokban egy német szövegű levelet kapott egy nagyszabasi szász polgártól, melyben az önálló vámterület felállítására mellett való állásfoglalásáért üdvözlö. A levél így hangzik:

Nagyságos Kossuth Ferencz urnak,
a függetlenségi párt elnökének
Budapest.

Nagyságos uram! Engedje meg, hogy mint egyszerű polgára szeretett magyar hazánkunk, legmélyebb tiszteletemet és hódolatomat fejezzem ki azért, hogy ön az önálló vámterület felállításának követelésével a hazai ipart megvédeni törekszik, nincs ország a kulturálmok között, ahol a különböző, de különösen a textil iparcikkeket oly nagy mennyiségben értékesítik mint nálunk. Adjon a Mindenható önnök erőt és egészséget, hogy ezen célját elérje. Mély hódolattal és tisztelettel egy szász származású magyar honpolgár, nagyszabasi lakos.

Nagyszabasi, 1903. július 18.

Stenzel Gusztáv
posztokészítő.

A belgrádi gyilkosság magyar áldozata.

A belgrádi konakból a gyilkosság éjjelen egy Perl nevű udvari kovács családjával együtt eltűnt. Most egy bécsi lap Perl rokonaitól úgy értesül, hogy az eltűnt ember magyar alattvaló volt és felszólítják a magyar képviselőket, hogy ne hagyják abba a dolgot. Perl bécsi rokonai a konakbéli gyilkosság után egy hétre levelet kaptak Belgrádból, amelyben Perl a rokonokat arról értesíti, hogy Romániába vándorolt ki. Az írásban azonban nem ismerték fel Perl irását és azt hiszik, hogy ez csak félrevezetés akar lenni. A rokonság egyik tagját le-

küldte Belgrádba nyomozás végett és ez azonnal értesítette őket, hogy biztos tudomása szerint a rémes éjszakán összesen 151 embert öltek meg, köztük négy asszonyt is. Valószínűleg ezek közt volt Perl és családja is. Belgrádból táviratozzák: A lakosság nagy részvétele mellett ma gyászmise volt Naumovics ezredes, a meggyilkolt király hadsegédjének lelkiüdvéért. A királyi pár sirján, a gyilkosság után negyven nappal, az Obrenovics-család több meghitt embere csöndes misét mondott.

Halál veszettség folytán.

Holb Bálint balmazújvárosi kishegyesi lakost néhány héttel ezelőtt veszett kutya harapta meg. A tizenhatéves jómódu fiatalembert azonnal behozták a debreczeni közközházba, ahol azonban hosszú kínlás után tegnap hajnalban dühkór következtében meghalt a szerencsétlen.

A szomali-földi angol hadsereg katasztrófája.

A Voss. Ztg. az afrikai angol sereg nagy vereségéről ad hírt: Az angolok Burrao és Bohotle közt öt őrséget állítottak fel, amelyeket egymással és az említett két várossal telefonnal kötötték össze, hogy megtámadtatás esetén az összes őrség azonnal egyesülhessen. A mollah azonban ezt megtudta és Bohotle megkerülve, elvágta a vezetőket, azután mind az öt őrséget egyszerre támadta meg. Rettenetes volt a pusztítás. A meglepett angol seregből 39 tiszt és altiszt, továbbá 2000 nél több katona (szomali, szudani, indus) esett el. A mollah vesztése ismeretlen. Bohotle most körül van fogva és az ott levő helyőrség nem érintkezhet Berberával és az ogadeni angol gyarmattal. Dzsibutiba hírnökök érkeztek, akik azt jelentik, hogy a mollah csapatai már Eggerton segélycsapatait is körüllopták. Az angolok helyzete kétségbeesett.

Nagy idők tanuja.

Kollár Sámuel mérnök, 48-as nemzetőr kapitány a minap Felcsuthon 90 esztendőskorában meghalt. Kollár, aki a negyvenes években Fejérmegye főmérnöke volt, tul élte minden hozzátartozóját s csöndes magányában hunyta le örökre szemét. Barátainak szeretete vette körül öreg napjaiban s haláláról is egyik jó barátja, Mészöly Győző alsuthi református lelkész adott ki gyászjelentést. Kollárnak, ki előbb ref. lelkészi pályára készült, három diplomája volt; theologiai, jogi és mérnöki. A szabadságharcban is élénk részt vett. A vilagosi fegyverletétel után ő is menekült. Mikor aztán a vihar egészen lecsillapodott, visszatért hazájába s hivatásának élt. Temetése még ment végbe.

Montignoso grófnő.

A volt szász trónörökösné reményei még sem lehetnek olyan rózsásak, mint azt kezdetben ő maga is hitte. Ballépése, melyet annyira megbánt, örökre elzárta őt az udvar fényétől, a gyermekei csókjától. A „Frankische Kurier” ugyanis jól értesült forrásból jelenti, hogy György szász király soha sem fogja fel az affért engedékenyebben, s az ő uralkodása alatt Lujza nem láthatja gyermekeit. Az pedig, hogy beleegyeztek a Montignoso grófnő címbe, nem királyi kegy; ezt a nevet azért adták neki, mert a francia hatóságok honossági igazolványt kértek. Lujzának pedig Szászország a törvényes hazája. A szász udvar a Montignoso nevet tehát azért engedte meg, mert ebből nem lehet a volt trónörökösnének a szász udvarhoz való tartozását következtetni.

Dr. Szász Adolf orvos

a Hercules fürdőről hazaérkezett és rendeléseit az eddigi rendelő órák alatt újból megkezdte.

A Lunyevicza-leányok felolvasásai.

A meggyilkolt szerb királyné nővérei elhatározták, hogy a szerb hivatalos köröknek a gyilkosságról szóló leleplezéseivel szemben ők is megteszik a magukét, még pedig nem írásban, hanem szóban. Lunyevicza Gyena, a nővérek fiatalabbika ugyanis elhatározta, hogy Európa nagyobb városiban felolvasásokat fog tartani, melyekben leleplezi Karagyorgyevics Pétert és klikkjét, mint a királygyilkosság főintézőjét. Auguszt. 20 án kezd meg a felolvasásokat Párisban. Budapestre szept. 15—20-ika közt érkezik, mint az itteni imprezáriójának — Lukács Emilnek írt leveléből kitűnik. A felolvasásokat természetesen mindenki élénk érdeklődéssel várja, kivéve Karagyorgyevics Pétert és környezetét. Csak diplomáciai bonyodalmak ne támadjanak a szép barna leány felolvasásaiból.

Táncmulatság.

Az ottományi és környékbeli diákifjúság folyó hó 26-án egy Ottományban létesítendő „Olvasó egyesület” alapja javára zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti-díj: személy-jegy 1 k., családjegy 3 k. Kezdeteste 8 órakor.

Távirat.

Bakonyi Samu beszéde.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Bakonyi Samu városunk II. ker. szeretett orsz. képviselője ma nagyszabású és általános figyelmet keltő beszédet tartott a képviselőházban. A beszéd főbb részeit tudósítónk távirata a következőkben mondja el:

A helyzet nagy sajnálatunkra Apponyi felszólalása dacára éppen nincsen tisztázva.

Beóthy Ákos: Ez igaz!

Olay Lajos: Sőt még bonyolultabb!

Bakonyi: Apponyi éppen arról nem szólt, amit vártak: a kibontakozás megvilágításáról. Ezután rátér a politikai megbízhatóság kérdésére. Hérdervary a függetlenségi párttal folytatott beszélgetések során kijelentette, hogy mindenben Széll Kálmán programját fogja követni. De ugylátszik hogy ezt nem tartja be, mert tudjuk, hozzáakartnyulni a 99. XXX. t. cz. megváltoztatásához és amidőn ezért kérdőre vonták, úgy cselekszik, mint Bánffy, gazdasági életünkre vonatkozólag egyenes, nyílt választ nem ad.

Fennáll tehát az a veszedelem, mely ellen nekünk a harcot folytatni kell. A politikai megbízhatatlanság vádja tehát nem minket illet, sőt visszalahetne fordítani a megállapodást, tehát maga a miniszterelnök szegte meg és így azt nekünk is szabad nem állani.

Apponyi azt mondatta, hogy egy részt azért támogatja a miniszterelnököt, mert Széll politikáját követi. Csodálatos és különös dolog ez. Hát miért nem szólalt fel akkor Széll kormányzása alatt, miért nem támogatta közvetlen Széll kormányzását. Apponyit megnyngtatja az a körülmény, hogy a tisztí vizsgát magyar nyelven teszik le

fiaink. Ez gyakorlatilag nincs így. Nap nap után találkozhatunk olyan esetekkel, mint legutóbb Szegeden is történt, hogy azokat, kik nem tudnak németül, nem is engedik tisztí vizsgára.

A volt honvédelmi miniszter jelszava volt: lassan! lassan! E nyilatkozatnak visszhangja csendült meg Apponyi beszédében, amidőn azt mondja: lassan, de biztosan. Ez a módszer nem alkalmazható a mai viszonyokra.

Mi csak a törvény végrehajtását követeljük és a lemondás politikáját követnénk, ha nem ragadnánk most meg az alkalmat arra, hogy a nemzeti jogoknak érvényt teremtsünk. A közös zászló és czimer eszméje közjogi visszaesést jelentene és ez ellen a legvégsőkig küzdünk. A bünvádi perrendtartás örvendetes dolog, ámde inkább legyenek továbbra is kitéve ifjaink a katonai kényszernek, hatalmaskodásnak, inkább ne legyen semmi, mintsem német nyelven történjék az. (Zajos helyeslés, perczeleg tartó taps.)

Innét-onnét.

— Julius 23. —

(A sógor . . .)

Ha osztrák németre értjük a „sógor” szót, ekkor böcsmérleést jelent. Ellenben a szegedvidéki, nagykörösi szójárás szerint kedves barátok és ösmerősök a különös rokonszeny jelűl szoktak egymást sógorozni. Így például vagy Szeged városának egy páratlan szittya viseletű és viselkedésű, hetedhétvármegyére „híros” katonaugyi jegyzője Bek Istvan, a ki az uri rend mint parasztság előtt olyan népszerű, hogy sosem szólítják másként, mint „Bek sógor” vagy „Pista sógor . . .”, természetesen neki is sógor mindenki, Pósa Lajos költőtől, Lipsey Ádám írótarstól — Bittó János halásmester és fogadós sógort is közbeértve — le a szegedi Csonka—Bukocza Tanács Ignác alsóvárosi dudasmesterig . . .

Ilyeténfele sógor itt Debreczenben a vendéglátásról és örökvig kedélyéről is nevezetes híriúles építőmester és nagy vállalkozó barátunk Biczó Gyula sógor is, ki körösi és ki az egyik vasárnap ülte el, hogy életének az ötvenedik esztendőjét szerencsésen betöltötte. Neki is józú szavajarása az ösmerős barátokat „sógor”-nak szólítani, mintahogy neki sincsen más neve — az asztaltársaság, a vadásztársaság. (Zárjelben megjegyzem, hogy a vadászásai, cserkészései alkalmával a vadakat Barcza vadesősz, ki a legkitünőbb puskás, szokta liferalni neki; de nemcsak neki, hanem más kiváló puskásainak is . . .), a fináczkuglító társaság és az egyéb ily összejövetelekben; — mint sógor Biczó sógor . . .

Hanem azután tetőtől talpig magyar, még pedig eleven eszű fürge magyar a mi Biczó sógorunk, ki vendéglátásáról, magyar virtusairól nagy híriú, hogy a ki az ő házában, vagy a vénkerti nyarató házában megfordult, vágyik az oda vissza . . . Pedig tessék elhinni, hogy Biczó sógor nem Tisza vizével itatja a vendégeit . . .

Azonban mégis az asszony a lelke mindennek. A kedves Biczónéról elmondható, hogy a „sógor” szerencsésen választotta meg a lelkét . . . Olyan tüzről pattant ma-

gyar menyecske, nem lephetik meg soha a vendégek; mert biztosítva lehetsz felőle, ha szalonba sütni hívtál is ki a barátságos vénkerti szőlőbe. bizony-bizony pompás, izletes magyar vacsorával végződik az. A' mondó is vagyok: szerencsésen választotta meg a „sógor“ a lelkét.

A nyájas, kényelmes, lakályos szőlőpajta üveges, szobaszerű tornácának a falára takaros kis mázos és füles cserép orrosok vannak aggatva. Ha közelebből nézi az ember a kis orrosokat, mindegyikre név van metszve, leginkább lánynevek — szép Irénke, szép Ilonka és így tovább — de kerül közöttük fiu név is, a feketeszemű Pista gyereknek a neve... Ez orrosok ugyanis a család kedves gyermekeiről vannak elnevezve. És midőn a takaros ivóedények számát összeolvastam, még nagyobb áhitattal tekintettem az én szálás, csontos magyar sógoromra, a ki ime így a „koma gyűjtés“ terén sem maradt utolsónak... Vajha, minden magyar családdal követnék a példáját, akkor — tudom — a magyarság pusztulása miatt nem basulna — Szemere Miklós...

Még a vénkerti dalárdáról is ejtek néhány szót. Ezt Biczó sógor derék Hajdu Gyula szomszédjával, a Papp Laczi sógor saját őszinte barátjával alkotják. Igaz, hogy a hangjok nem mindig vág össze, de azért ők külön-külön érdekesen nótáznak. Hajdu Gyula érzékenyült és jajdehangos nótáival, Biczó sógor pedig a csak általa tudott és dalolt régi pásztor, paraszt és betyár nótáival remekel.

Peldaként ideiktatok egy eredeti őspásztor nótát, mely arról is nevezetes, hogy a hegedűművész Rácz Károly, ki egy hallásra eljátszik bármely nótát, ezt az egyet, a Biczó sógor számadó pásztoros nótáját sehogysem képes megtanulni, így hangzik e fortélyos dálnak a szövege:

Ha kimegyek szentiványi halomra,
Onnan nizek szíp legelő nyajamra,
Onnan parancsolom a cselédömnek,
Csapd meg az elejét...
... Arra a cserjésnök!

Node ha majd közelebb lebbencsleves — és kétszereskásás összejövetele gyülekeztesz a „sógor“-nál, tovább folytathatom e nyájas magyar háztájék festegetését. Annyit most is mondok, ha valami nehéz ítélet időt nem suvaszt ránk a mindenható, alma, körte s meg bakator lesz bőven a vénkerti szőlőben.

nemes Portörő Kelemen.

Az egyetlen szavazat.

Vidéki város tisztújításán történt az alábbi mulatságos história. A város nevét nem áruljuk el. Ahol azonban történt, ott még hónapok mulva is kaczagni fognak rajta. A betöltendő állások között volt a többi között a rendőrkapitányi állás is. A sok pályázó között ott szerepelt N. B. ur neve is, aki, mint jómódu ember, tagja volt a képviselőtestületnek s így részt vett a város közigazgatásában. Ez volt az egyetlen jogcíme N. B.-nek arra, hogy beadja pályázatát; mert egyébként izgága természete folytán a legteljesebb népszerűtlenségnek örvendett. De ő bízott a sikerben atyafisága révén. Az alispán rokona, a polgármester is s holmi szelid nyomásokkal sok mindent el lehet érni. A főjegyző pláne többszörösen komája volt s még mielőtt leadták volna a szavazatokat, biztatta is:

— Megválasztanak, az már befejezett tény. Egyhangulag...

Az eredmény azonban mást mutatott. N. B. ur mindössze csak egy, mond: e g y s z a v a z a t o t kapott. Hosszuranyult ábrázattal, dühösen hagyja el hát a termet. A folyosón azonban elcsipi a főjegyző s vizsgálni próbálja:

— Nem értem... Igazán borzasztó pech. Senki sem tartotta meg ígéretét. Csak én. Mert én r á d s z a v a z t a m.

N. A. urnak villámokat szór a szemé. A fogát összevicsoritja s majd hogy neki nem ugrik a főjegyzőnek:

— Hisz azt az egy szavazatot is én a d t a m l e s a j á t m a g a m r a...

Apróságok az elhunyt pápáról.

A kihallgatásoknál rendesen vidám volt. Maganaudenciáknál — a mit ugyan nagyon ritkán osztogatott — valósággal kedélyes. Egyikben két főrangú magyar hölgyet fogadott. A mint beléptek a pápa elébe, szinte elfogódtak, s az egyik halkán sugta a másiknak:

— Olyan, mint egy fehér hattyu.

Audiencia végén aztán mosolyogva jegyzé meg a pápa:

— Igaz, mint egy hattyu, de a ki porban fürdik. S vidáman mutatott burnót porral telehintett fehér talárjára.

A mezei gazdálkodást különösen szerette. Minta-szőlőtelepet létesített a Vatikán kertjében, s nagy öröme telt a szüretelésben. Kedvenceit mindig megajándékozta saját termésű borából, s ez nagy kitüntetés számba ment. Egyik magyar püspöknek is küldött egyszer egy ilyen hordócska bort és megíratta neki, hogy ez — t. i. az ő bora — majdnem olyan jó, mint a magyar bor. A magyarok iránt általában nagy rokonszenvvel viseltetett, s a Regnum Marianum zarándokat különös figyelemben részesítette.

Magyar papokat is szívesen tartott udvarában. Véletlenül egymásután néhány igen szép magyar papja volt s akkor mondta: Hungari habent physiognomiam pulcham. Kedvence volt sokáig egy kalvinistából áttért fiatal magyar pap, a ki néhány évig mint profonotárius is működött mellette. Egy ízben azt mondta neki XIII. Leó, szavalna neki valamit magyarul. Szeretné hallani, miként hangzik valami hexameter, vagy ilyes a szittya eyelven. A fiatal pap aztán rákezde:

Hösvértül pirosult gyásztlér, sóhajtvá köszöntlek...

Es végig mondta Kisfaludy Mohács-át. A pápa egészen fellelkedert.

— Ah, de szép, hogy pattog... Ez a nyelv igazán arravalónak látszik lenni, hogy vitéz harcosokat lelkesítsen háborura.

Rómában nem szabad a papoknak csizmába járni, csak csattos cipőben. Nálunk meg, kivált régiebb szabásu egyházi férfiak tudvalevőleg nagyon szeretik a csizmát. Így Hajnald érsek is rendesen csizmát hordott. Így tett Rómában is, a mi egy kis viisszatetszést szült. Történt aztán, hogy egy ízben valami római pap jött Kalocsára s azt a biboros, csattos cipőjében jól megsejtaltatta a bokáig érő vendégmarasztó sárban. Prűszkölt, köhögött a monsignora és két hétig nyögte a náthát.

— No lassa, — magyarázta Kalocsa

szellemes biborosa — most már tudja, miért hordunk mi csizmát. Ez a kis história fülébe ment XIII. Leónak is és Rómában többé sohasem esett szó a magyar püspökök csizmájáról.

A fotografálást nem szerette ő szent-sége. Festőnek is alig ült s legjobb képét magyar festő, László Fülöp festette. Történt azonban, hogy a vatikáni kertekben egyikben meglepte valami szenvedélyes amateur és hirtelen lekapta. Meglátta ezt a pápa, de észrevéve, mennyire szepeg a fotografáló, nyájas, jószágos mosolylyal mondá:

— No se baj, ha már megtörtént, de legalább ne csináljon nagyon vénnek és csunyának. Aztán meg küldjön egy exemplárt.

A tulboldog amateur aztán annyira retoucheirozta a képet, hogy a pápa vidáman jegyezte meg:

— Oh! Hiszen ezen a képen valóságos káplán vagyok!

Rendkívülien egyszerűen élt. A Vatikán tizenegyezer szobájából alig használt hármat.

— Ez is sok, — mondogatta, — mert mentől kisebb helyen vagyunk, annal melegebben vagyunk.

Valósággal félt a hidegtől és gyűlölte. Még az aránylag enyhe római tél is megviselte, s a legcsekélyebb hidegnél már kérte komornyikjától a dupla kecskebőrt.

Egy egybeszabott, tibeti kecskebőrből készült alsó öltöny volt ez, melyet — ha nagyon fázott, — a szőrmés oldalával befelé öltött testére. Ő hozatta be a fűtést is a Vatikánba s szobájában olyan hőség volt, hogy, kivált az olasz kardinálisok, csakugy ájuldoztak.

Rokonait nagyon szerette. Karácsony-estén mindig összegyűjtötte a Pecczi család gyermekeit s figyelmeztette őket, csinálják meg a listát, mert nem tudta majd a nélkül, mit hozzon a bambino, az olaszok Jézuskája. Sokszor aztán ő maga válogatta össze a felírt játékokat s örült az örvendő gyermekekkel.

Egyik legnagyobb öröme az volt, hogy pápaságának 25 éves évfordulóját a protestánsok is megünnepezték, majd Vilmos császár látogatásának örvendezett.

Vallási türelmessége ösmeretes s ő mondta egy alkalommal, hogy az Isten előtt mineen vallás kedves, csak higgye az illető. Margheritta, a nagyon vallásos olasz királyné rajongott XIII. Leóért, a mi sokszor bántotta az olasz politikusokat. Mikor aztán Umbertot meggyilkolták, így szólt a pápa:

— Lám, milyen jó, hogy a királyné megmaradt oly hívőnek, oly vallásosnak, mi vizsgálná most különben ebben a rettenetes csapásban.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (32.)

Írta: **ifjabb Möricz Pál.**

Hákócziit megkisértik.

Rákóczi néhány édes, néhány boldog napot élt át bájos felesége oldalán. Azonban az édes asszony nem bírta férjét oly békére, mely miatt a haza rövidült volna. Belátta ezt a férje nemeslelkét, nagy honszeretetét jól ösmerő fejedelem asszony, ő tehát nem is nösztökélte Rákóczi. Meg

szerelmet és politikát nehéz is össze egyeztetni . . .

Ámde küldött a császár a fejedelem asszony küldetésének a támogatására hozzáértő politikust is. A fejedelem asszony látogatásának az ürügye alatt érkezett a császár békekövete is Érsekújvárra, névszerint Wratiszláv gróf cseh kancellár. Ők a fejedelemmel már azelőttől ösmerték egymást. Tehát őszintén beszéltek egymással. A nemes fejedelem ezen beszélgetésről — emlékirataiban — így emlékezik meg: „Wratiszláv igen őszintén beszélt velem. Római birodalmi független fejedelemséggel kínált meg és más egyebekkel, mik előnyösebbek lettek volna hazámra nézve, mint a választás alá eső erdélyi fejedelemség, kijelentvén, hogy a császár nem fog beleegyezni, hogy ez utóbbinak birtokában maradjak.

— Megengedem, válaszolám, hogy minden ajánlatok, melyeket a császár részéről nekem tőn, tökéletesen egyeznének hazám érdekeivel, de én családom emelését sohasem tekintém czélul, a háborút egyedül hazám szabadságáért kezdvén; hogy ezen kapocs most még szorosabbá lőn azon hálam által, melylyel a nemzet iránt tartozom azon bizalomért, hogy kormányának gyeplőt rám bízta, az erdélyi fejedelemséget sem kívánom, s e tekintetben megelégszem, ha a Leopold által fejedelmi elődöm, Apafi Mihálylyal kötött szerződést megtartja; ha személyem e körül akadályul szolgálna, örömet visszaadom választási okmányomat a rendeknek. Végül kérem, hogy ezeket mondja el a császárnak is.

Wratiszláv kancellárt nagyon meglepte a fejedelem válasza. Egész ünnepélyesen bucsuzkodott.

— Őh fejedelem, mondá, Ön Franciaország ígéreteiben bizik (Rákóczi Franciaországgal szövetséges volt), mely azon fejedelmek ápodája, a kiket ígéreteinek és fogadásainak megszegése által szerencsétlenségbe döntött; Ön is ezeknek számát szaporítandja, s ott fog meghalni.

A fejedelem hozzá méltó nemes választ adott erre. Ezt felelte:

— Én nem vizsgálom e tekintetben Franciaország magaviseletét. Én csak a haza iránti köteletségem szavát követem.

Nemsokára a szép fejedelem asszony is elutazott. Az udvar engedélyével a karlsbadi gyógyfürdőbe ment. Az osztrák határon tul egész lovás század vasas katona kísérte. Ugy féltek Rákóczinak még a feleségétől is. A fejedelem asszony erősen megvasalt általában egy hordó legrégebb, legédesebb, legdrágább Tokaji bort is vitt magával. Az osztrák meg gyanúsította, hogy aranyat rejteget a hordóban és azzal készíti a hü cseheket lázadásra . . . Így gyanúsította az osztrák még a galamb ártatlan asszonyt is; mert Rákóczinak volt szerelmes hitvestársa.

A karabélyos kapitány.

A bécsi udvar még egyszer megkísérelte Rákóczit, hogy fejedelmi házának fényét, gazdaságát emelvén, hagyja sorsára az árva hazát. Hagyja el a szabadság ügyét hagyja hü vitézeit. Mivel jól tudták a bécsiek, hogy Rákóczi egyetlen testvérét, Juliánkát, az Aspremont marquisnét mint fele szívet úgy szereti, a Rákóczi lányt küldték megpuhítására. Gróf Forgács generális Bazinban, Bercsényi Nagy-Szombatnál fogadta Rákóczit édes testvérnénjét. Előterjesztette, hogy a fejedelem a nyitrai várban készül a fogadására. Előadta, hogy kíséretét a szeredi hidnál. váltják fel. A gyönyörű virágos magyar vidéken vigan robogott a hat lovas hintó. Rákóczi Juliánka Bercsényit maga mellé ültette és beszélgetésbe merülten ér-

tek a szegedi hidhoz. Ott állott már a gyönyörű piros magyar ruhás udvari karabélyos század. A nemes lovak hetykén tánczoltak a daliák alatt. Azonban a legdélcegebb vitéz volt valamennyi között a karabélyos kapitány. Maga Rákóczi öltözött ebbe az álruhába. Bercsényi tudta ezt. A fejedelem megakart lepni édes nővérét, akit már évek óta nem látott.

Midőn a hid felé közeledett a hintó, a kapitány tisztelgést parancsolt a pompás szép karabélyosoknak. Maga megsarkantyuzta ragyogó fekete bársonyhoz hasonlatos paripáját, s kivont karddal nyargalt a hintóhoz. Ott szabályszerűleg tisztelgett Bercsényinek. Miközben katonásan megtette a jelentést, a szép kapitány könnytől ragyogó szemével folyton a hercegnőt nézte . . . Azonban a büszke Rákóczi lányt nem érdekelte a karabélyos kapitány. Csak akkor vette jobban szemügyre a szép kapitányt, midőn végre már magának is feltűnt, hogy a karabélyos nem tágít a hintó mellől. És lovagolás közben is mindig csak őt nézegeti.

Előbb szigoruan tekintett a különös magaviseletű tisztre. De minél többször tekintett reá, annál ösmerősebbnek tűnt fel előtte a férfias dalia epekedő színe, nemes szép arca, vitézileg felséges megjelenése. Mignem egyszer örömtől reszkető hangon felkiáltott:

— Ferencz! Édes Ferencz! A táborozásban edzett daliában fölösmerte évek óta nem látott egyetlen testvérét.

Bercsényi azonnal megállította a hintót. A szép karabélyos kapitány leugrott lováról, oda rohant a hintóhoz és a két rég elszakadt testvér zokogva, sirva ölelte és csókolta egymást.

Még a csatában edzett karabélyosok is törölgették a kuruczmenyecske varrta patyolat kendővel szemüket.

A haza mindenelőtt.

Rákóczi ily nagyon, ily gyöngéden szerette a szive édes felét, egyetlen testvérét, ámdé az ő szikla szilárd hazafiságát, a szabadsághoz, a magyar néphez való önzetlen, nemes ragaszkodását a szerető nővér édes szavai sem ingatták meg. Az volt, az maradt az ő jelszava mindvégig: — a haza mindenelőtt . . . Aspremont örgrófné, Rákóczi Juliánka busan, minden siker nélkül kocsizott Bécsbe. Ők többet nem találkoztak a földi életben; mert a szabadság, a hazafiság csillaga vezérelte Rákóczit.

(Folyt köv.)

APRÓ HIRDETESEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Czímzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkákat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szives megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek, „German Hongrie” czímen.

Üzleti könyvek

csoda olcsón kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piacutca 49.

Fiatal fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre felvétetik. Czím a kiadóhivatalban.

Kopir könyvek

szabadalmazott, kitehető regiszterrel (igen czélszerű) 1000 lapos 2 frt 20 kr. 500 lapos 1 frt 20 kr-ért beszerezhető Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piacutca 49

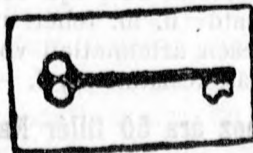
+++++
Megérkeztek
 a legjobb minőségű
Cosmanosi francia batistok, indich voilek, douchesse szaténok, es mindennemű jó mosó **kartonok, himzett batistok, piqué ujdonságok,** továbbá **Rumburgi, Hollandi, Kreás és czérna fonal vásznak,** valamint a világhírű Schroll gyártmányu elsőrendű **chifonok,** csikós jegyű **havasi vásznak, Szepeességi Damast asztalneműek törülközők,** ágyhuzatokra való **vászon kanavásznak, zephirek, ágy és asztal terítők, csipkefüggönyök, paplanok,** továbbá mindennemű **menyasszonyi kelengyék** pontos összeállítását elvállalom szolid olcsó, szabott árak mellett.
 Tisztelettel
Nádudvary Lajos.
 Vágó Andor-féle üzlet, főtér a nagy tőzsde mellett.
 +++++

Schicht-szappan

Védjegy

szarvas
vagy
kulcs

legkiadósabb és azért a legolesőbb szappan.

Minden ártalmas vegyítéktől tiszta.

Mindenütt kapható!

A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon a **Schicht** név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.

Félszázad óta

Aranyérem
Páris,
London.

kitünőnek elismert
dr. Sichelzky-féle

Aranyérem
Pécs,
Temesvár.

Arzenenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírök és hámulatos hatásuk képezik. — Megbízható sikerrel használtatnak szeplő és májfoltok, a forróság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztálansága ellen. Egy egy tégely ára 1 kor. 40 fill., egy kis tégely 70 fill. Egy nagy üveg mosdóvíz 2 kor., egy kis üveg 1 k. Hozzávaló dr. Sichelzky szappan 60 fill.

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomító és szépítő szer.

Kitünő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kiütések elűzésére. Egy üveg ára 3 k. 10 fill.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, rózsas és sárga színben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. Az arcra láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 1 k. 60 fl., egy kis doboz 1 kor.

JOLIESSANTE-FOGPOR

legegészségesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és bűzödésük eltávolítása s megóvására, mely által egyúttal a foghúsról is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 1 kor.

JOLIESSANTESZAPPAN

már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb toillette szappan. A bőrt finomná és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, üde kinézését. Kivánatra minta darabok ingyen adtnak. Egy darab ára 80 fl.

HAI-RESTORER

biztos szer a megöszült haj eredeti természetes színének visszaállítására. Egy üveg ára 2 kor.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán.

Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárában (Tisza palota), Dr. Rothschnek V. Emyl, Mihailovits Jenő gyógyszerárában.

„BIOSKOP“

Óriási KINEMATOGRAPH.

Debreczen, Szénavasártér.

Műsor:

július 24. 25-én

1. Bűvész barlang.
2. Pajkos gyerekek.
3. Ágytoll háboru.
4. Pokoli táncz.
5. Az ökrök usztatása.
6. Világhírű bűvész (színezett.)
7. Majom emberek.
8. Ő Felsége találkozása a szíami trónörökössele.
9. A felragasztás tilos.
10. A rezervista sorsa.
11. A csökönyös számár.
12. A habléány.
13. Az elveszett fiu 6 képpel 200 mtr. hosszu.

A nagy hőség miatt az előadások este 7 ó. kezdődnek. Minden 2-ik nap új műsor.

A n. é. közönség pártfogását kéri

NARTEN GYÖRGY.

Csődkiárusítás.

Rozenthál Sándor

fűszerkereskedő közadós csődtömegéhez leltározott fűszerárak **Csapó-u. 16 szám** alatt, bent az udvarban kiárusítatnak. Reggel 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos uj mintákban

27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos uj mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Istálló 3 lóra

— kocsiszin — szerszám kamara esetleg kocsis lakással **olcsón kiadó.** Széchenyi-u. 25.

Eladó

1 hordó — 352 liter **diószegei** 3-szor lehuzott bor; 2 hordóban 850 liter **kitönő kerti bor**, valamint a Hatvan-utcai kerthben 1 só j. 48 sz. alatti **szőlő pajtával.** Értekezés fenti szám alatt az emeleten.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a »Kigyó«-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczépítő s bőrapólo kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdéséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arczot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztátalanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó pouder, a

Harmat-arcpor,

mely az arcnak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle színben kapható u. m. fehér, rózsas s crème színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arcz s különösen kéz-bőr-ápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű légyságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdév, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Mihalovits J. gyógyszerára a Kigyó-hoz Debreczenben.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóv a fejbőr betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehérmüt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készült ugyanolyan ható anyagból s ugyanolyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.